

bulgarian viesti

Suomi-Bulgaria –seuran jäsenlehti

2-2018

Tilinumero:

FI63 8000 1900 2809 43 (Danske Bank)

Viite: 20187

Käytä viitenumeroa maksaessasi jäsenmaksusi. Jos maksat muulta kuin omalta tililtäsi, merkitse viestikenttään nimesi.

Jäsenrekisteri:

Maija Boshkov

maija.boshkov@outlook.com,
puh. 0400 445 481

Ilmoitathan, jos yhteystietosi muuttuvat

Toimitus:

Ilkko Suvilehto, vastaava päätoimittaja
bgtoimitus@yahoo.com

Maj-Lis Lehessalo, taitto

puh. 0400 900433

mikki@lehessalo.com

Toimitusta avustaa lisäksi taitava joukko
freelancereita

Painopaikka: Grano, Helsinki 2018

SISÄLTÖ

3. Keskustelu metallinkeräjän kanssa, päätoimittaja Ilkko Suvilehto
4. Monipuolinen käynti Bulgariassa, puheenjohtaja Tapani Salonen
5. Mustanmeren alueen merkitys kasvaa, Ritva Särkisilta
8. Kahden kulttuurin itku, Ritva Särkisilta
10. Rauhanturvaaminen yhdistää Suomen ja Bulgarian, Tapani Salonen
11. Bulgarian sananvapaus EU:n huonoin, Ritva Särkisilta
12. Käsikirjoitustaidetta, matkamuuistoja ym., Ritva Särkisilta
14. Kiertomatka Bulgariassa, koonnut Mikki Lehessalo
14. Koskenlaskua, Ilkko Suvilehto
16. Junamatka, Mikki Lehessalo
18. Kylpylänautintoja, Ritva Hiironen
21. Bussiretki Kostandovoon, Mikki Lehessalo
23. Kohti Sofiaa, Mikki Lehessalo
25. Buzludzha – kommunistiajan mahtava monumentti romahtaa vähitellen, ML
26. Seuran kesäpäivä 11.8.2018 Eräjärven Eerolassa Orivedellä, Hallitus
27. Osastojen osoitteet

Tekijänimien julkaistut artikkelit edustavat kirjoittajiensa näkemyksiä. Toimitus pidättää itsellään oikeuden lyhentää ja muokata artikkeleita kirjoittajan suostumuksella. Kuvat kirjoittajan ellei erikseen mainita.

Kansi: Haikarat pesällä Kostandovossa, kuva Jari B. Miettinen

Keskustelu metallinkerääjän kanssa

Sofiassa, viimeisenä päivänä (18.5.) ennen paluutani Suomeen, heitin metalliroskia ja vanhoja vaatteita poisminneen isoäitini asunnosta. Kadulla roskalaatikoita kaiveli atleettisen ja terveen oloinen n. 23-vuotias romanimies. Hän kyseli, olisiko minulla lisää metallia poisheitettävänä. Suhtauduin häneen aluksi epäilevästi. Menin lähemmäs katsomaan hänen polkupyöränsä tarakalla olevaa laatikkoa. Olin näkevinäni siinä mustan sorkkaraudan, jolla arvelin hänen tekevän myös murtoja asuntoihin ja kellareihin. Osoittautui, että se olikin viaton muovinen putkilo.

Kysyin mieheltä, montako vuotta hän on käynyt koulua. Viisi vuotta, hän vastasi. Eli osaat lukea ja kirjoittaa vapaasti, kysyin. Hän vastasi myönteisesti ja kertoi tekevänsä päätoimisesti lattiapinnoitustöitä, mutta nyt pinnoituskone on korjattavana ja hänen on tehtävä muutakin sinä aikana elättääkseen kaksivuotista lastaan.

Minulle jäi myönteinen mielikuva tuosta nuoresta miehestä. Täällä Suomessa, Helsingin Kampin linja-autoasemalla ympärivuotisesti oleskelevista Bulgarian romaneista en pysty sanomaan muuta kuin että suhtaudun heihin epäillen. He keräävät elannokseen pulloja, kesäisin myös Hietaniemen rannalla. Suomalaiselta ystävältäni hävisi siellä eräänä kesänä älypuhelin ja hän epäili kyseisiä pullonkerääjiä syyllisiksi. En tiedä, mikä on totuus, mutta olen tarkkaavainen nähdessäni pullonkerääjät samalla rannalla.

Pitäisikö minun keskustella myös Suomessa pullonkerääjien kanssa ja kysyä heiltä suoraan, tekevtkö he tilaisuuden tullen myös varkauksia? Hälvittäisikö se minun epäilyjäni? Entä jos osa tekee ja osa ei? Useimmiten näen heidät isohkoissa, noin 10 hengen ryhmissä. En ole kokenut täysin luontevana lähteä keskustelemaan heidän kanssaan. Olen kylläkin yrittänyt kuunnella heidän puheitaan ohimennen. Toisaalta, minullakin on oikeus pitää omat ennakkoluuloni.

Minusta tuntuu hyvältä, etteivät bulgarialaiset ole sekaantuneet huumekauppaan Suomessa. Sen sijaan lähimaiden Romanian ja Albanian kansalaisia on tilastojen mukaan eniten epäiltyinä törkeisiin huumerikoksiin vuonna 2017 (www.hs.fi, 27.4.2018); kolmanneksi eniten tässä ryhmässä on Viron kansalaisia.

Ilkko Suvilehto

Monipuolinen käynti Bulgariassa

Otimme varaslähdön kesään ja lähdimme Bulgariaan. Tosin matkamme aikana Suomessa alkoi kesä. Jokaisella oli matkallaan erilaisia kohokohtia. Valokuvattavaa oli yllin kyllin.

Suurimpia kohokohtia oli suurlähettiläs Päivi Blinnikan järjestämä vastaanotto Suomen residenssissä Vitosha-vuoren juurella.

Me emme elä pelkästään leivästä ja viinistä. Vanhojen tuttujen tapaaminen oli loistavaa antia. Bulgarian entisistä suurlähettiläistä oli paikalla Venelin Tsachevsky ja Plamen Bontchev, jotka molemmat palkittiin seuramme ansiomerkillä sekä asiainhoitajana Helsingissä ollut Kiril Dimitrov. Samoin Bulgaria-Suomi-seuran nykyinen puheenjohtaja Vladimir Dantchev ja entinen pitkäaikainen pj. Georgi Giurov olivat paikalla. Kaikkien rakkaiden ystävien mainitseminen ei ole tässä mahdollista.

Toinen elämys oli koskenlasku Struma-joella. Kokeneempien ennakkovaroituksista huolimatta en ollut varautunut rytinään ja pärskeisiin, joita jouduimme joessa kokemaan. Suomalaisia oli kolme, bulgaareja kaksi ja opas oli meksikolainen. Kaikki kastuivat tasapuolisesti.

Monipuoliseen ohjelmaan kuului käynti mattotehtaalla, missä yhden henkilön varvas sai kovan tällin, mutta ei onneksi murtunut. Lomailu Velina-kylpylässä Velingradissa teki varmasti kaikille hyvää.

Matkanjohtajamme totesi, että Bulgariassa voi käydä vaikka kuinka monta kertaa. Jokaiselle vierailulle riittää uusia kokemuksia ja kohteita. Olen ehdottomasti samaa mieltä. Suosittelenkin tutustumaan rohkeasti uusiin kohteisiin massaturistikohteiden ulkopuolella. Pohjoismaista Bulgariaan suuntautuvien matkailumäärien ennakoidaan kasvavan tänä vuonna entisestään.

Tapani Salonen

Mustanmeren alueen merkitys kasvaa

EU:n ja Venäjän intressit risteävät yhä enemmän Itä-Euroopassa, mutta erityisesti poliittista merkitystään lisää Mustanmeren alue. Tällaisin oivalluksin kävelin toukokuussa ulos EKSON, Euroopan kulttuuriyhdistyksen kiinnostavasta Bulgaria-seminaarista Helsingissä.

Kuvassa vasemmalla Ekson puheenjohtaja Risto Veltheim ja oikealla säveltäjä ja entinen varakulttuuriministeri Viktor Stoyanov

Helsingin yliopiston Aleksanteri-instituutin tutkija **Katalin Miklossy**, joka on parhaita Itä-Euroopan asiantuntijoita, valotti Itä-Euroopan tilanteen kehitystä sosialismin romahtamisen jälkeen. Demokratisoitumiskehitys ei sen jälkeen ollut erityisen nopeaa, vaikka sijainti risteysalueella merkitsee yleensä alueen kehitysmahdollisuuksien nopeutumista. Alue on nyt jakaantunut EU- ja Nato-maihin sekä toistaiseksi liittoutumattomiin. Tällä hetkellä alueella kohtaavat Venäjän ja EU:n kilpailevat intressit. Alueen maat suhtautuvat asiaan enimmäkseen käytännöllisesti ja haluavat katsoa, mitä osapuolet tarjoavat.

Bulgaria sijaitsee kaksinkertaisella risteysalueella, reitti Lähi-idästä EU-maihin kulkee sen kautta, mutta erityisesti Mustanmeren alue muodostaa tulevaisuudessa

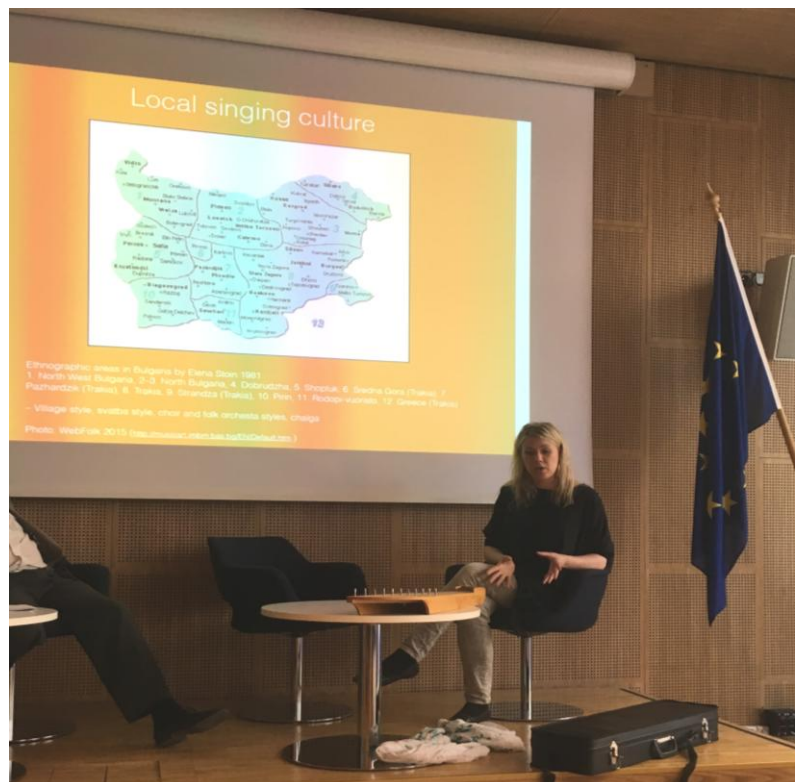
strategisesti yhä kiinnostavammaksi käyvän intressien risteysalueen. Jo karttaa katselemalla alueen strategisesta merkityksestä vakuuttuu: EU-maat Bulgaria ja Romania, Moldova, Ukraina, Krimi, Venäjä, Georgia ja Turkki ympäröivät merta. Bulgaria kuuluu läntiseen leiriin, mutta Venäjän vaikutusarsenaaliin kuuluva slaavilaisen veljeyden ajatuskaan ei ole vieras. Miklossy listasi maan tuleviksi haasteiksi taloudellisen kehityksen laajentamisen, korruption hävittämisen, ison romaniväestön ongelmat ja suhtautumisen EU-integraatioon ja sekä maahanmuuttoon.

Ekson puheenjohtaja **Risto Veltheim** halusi kuulla tarkemmin Bulgarian maahanmuuttokannoista. Suurlähettiläs **Martin Ivanov** muistutti Schengen-jäsenyyden puutteen muodostavan oman ongelmansa, mutta Bulgarian suhtautuminen maahanmuuttoon on hänen mukaansa pääpiirteissään samanlainen kuin Suomen. Asiaan ei suhtauduta jyrkän kielteisesti kuten Visegrad-maissa. Bulgariassa ymmärretään – samalla lailla kuin Suomessakin, kuten Ivanov huomautti – että maahanmuutto on aina kahden rajavaltion välinen asia. Siksi Bulgaria pyrkii ulkopolitiikallaan eli suhteilla Turkin kanssa hoitamaan ongelmaa. Siinä on onnistuttu eikä maahan ole muodostunut Länsi-Balkanin reitin itäistä vastinetta.

kuva Maija Boshkov

Bulgarialaisia väristyksiä

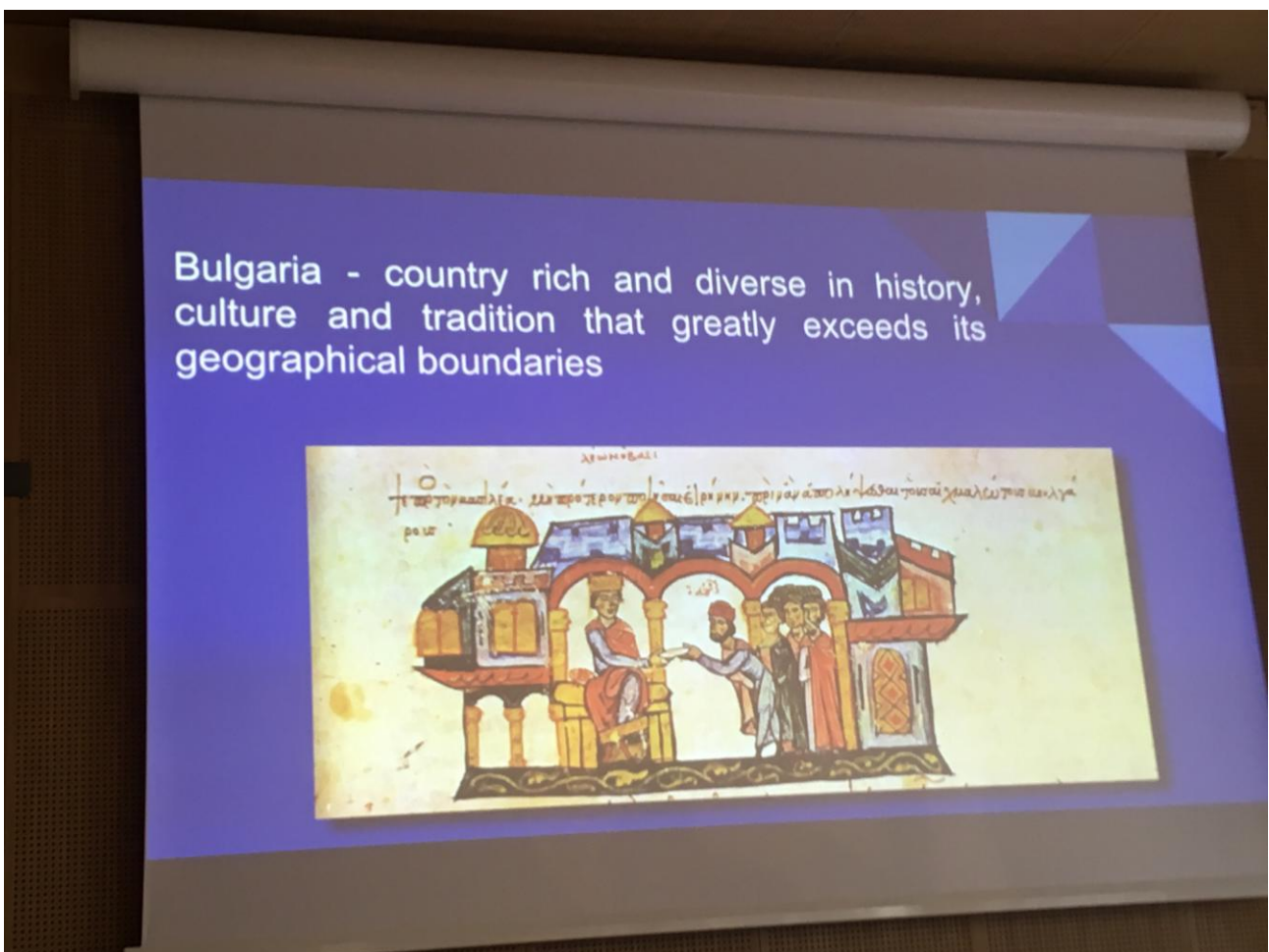
Emmi Kujanpään aiheena oli bulgarialainen kansanmusiikki maailmalla. Bulgarialaisesta kansanmusiikista on tullut ilmiö kautta maailman, kussakin maassa hiukan erilainen. USA:ssa esimerkiksi se on yhdistynyt feminismiin. Musiikki-innostuksen leviämiseen on erilaisia rationaalisempiakin selityksiä, mutta yksi tuntuu tutulta: siitä saa väristyksiä! Vähän sillä tavalla alkoi myös Emmi Kujanpään oma suhde, innostus syntyi ensi kuulemalta. Hän opettaa bulgarialaista laulua nyt Sibelius-Akatemiassa ja Käpylän musiikkiopistossa sekä johtaa bulgarialaiseen lauluun erikoistunutta Kukupitsa-kuoroa. Kujanpää esitteli kartalla bulgarialaisen jaon (kuva yllä) omaleimaisiin, keskenään varsin erilaisiin musiikkiperinnealueisiin. Erityisen hienoa oli kuulla hänen laulamiaan näytteitä eri alueiden välisistä eroista!

Seminaariin osallistui myös bulgarialainen säveltäjä ja entinen varakulttuuriministeri **Viktor Stoyanov**, joka esitteli sekä bulgarialaista musiikkikulttuuria että kulttuuria yleensäkin.

Ritva Särkisilta

Ekso, Euroopan kulttuuriyhdistys ry. <http://www.eurocult.fi/> on Euroopan Kulttuurisäätiön (*European Cultural Foundation*) arvojen mukaisesti ja yhteistyössä säätiön kanssa toimiva suomalainen tytärorganisaatio.

Bulgaria – maa, jolla on rikas ja monipuolinen historia, kulttuuri ja tavat, jotka ylittävät suuresti sen maantieteelliset rajat , näyttökuva Eurooppasalilla, kuva Maija Boshkov

Kahden kulttuurin itku

Baba Penka, **Anna Dantchevin** isisoäiti oli itkijänainen. Huonokuuloinen vanha nainen kuoli jäätyään peruuttavan rekan alle Etropolen kyläkeskustassa vuonna 1961. Paljon ennen Annan syntymää, siis. Saatettiinko Penka itkuvirsin hautaan? Ei ole tietoa, mutta Finding Baba Penka –näyttämöteoksessa hän sai kuolinitkut Helsingin Musiikkitalossa.

Anna Dantchevin teoksen esittämisestä jatkossa – Suomessa, Bulgariassa ja muualla – neuvotellaan. Kuva: Jorma Airola.

Itkuvirsiperinne yhdistää suomalaisia ja bulgarialaisia kuten itämerensuomalaisia ja slaaveja yleensäkin; se on yksi kulttuurien risteyskohdista. Ilmeisesti ortodoksisuus on selittävä tekijä. Kun Anna Dantchev teki kahden kulttuurin identiteetistään ja etsinnästään musiikillisen näyttämöteoksen, jossa tutkitaan elämän risteyskohtia, hän palasi näille kaksijakoisille juurilleen. Hänen säveltämänsä musiikki on modernia, mutta ammentaa vahvasti perinteestä, itkuvirsistä ja kansanmusiikista.

Teoksen etsimisen ja löytämisen teemat ohjaavat näyttämöllepanossa toiseen bulgarialaiseen perinteeseen, sedjankaan. Sedjanka on oikeastaan kylän vanhaa puolisonvalintarituaalia. Tytöt kokoontuvat istumaan (*sedja= istua*) piirissä ja odottamaan kylän nuoria miehiä. Tässä sedjanka on enemmänkin risteyskohta siinä sukupolvien ketjussa, joka tekee tytöistä tulevia äitejä ja isoäitejä. Kollektiivinen musiikillinen monologi, kuten tekijä esitystä luonnehtii, havainnollistaa naisten yhteyden kahdeksan muun taitavan ja hienosti yhteen pelaavan muusikon kautta. Sekä muusikko- että muu taustatyöryhmä olivat monikulttuurisia – maailmanmusiikista oli kysymys kirjaimellisestikin.

Teos on harkitusti rakennettu, mutta se ei vähennä sen elävyyttä. Erityisesti Annan isoäidin kuolemaa koskenut osuus pääsee kuulijan suojauksen läpi koskettamaan itse kunkin sukupolvisia kipukohtia. Musiikkitalon Black Box oli esityksessä aivan täynnä ja monikulttuurinen yleisö tuntui ottavan teoksen eläytyvästi vastaan.

Esitys oli Anna Dantchevin maisterintyö Nordic Master in Global Music –koulutusohjelmassa, joka on kaksivuotinen, yhteispohjoismainen maailmanmusiikin maisteriohjelma. Sen toteuttavat yhdessä Sibelius-Akatemia ja tanskalainen Aarhusin Royal Academy of Music.

Ritva Särkisilta

Rauhanturvaaminen yhdistää Suomea ja Bulgariaa

Nykyisellään Bulgaria on mukana monissa kansainvälisissä rauhanturvaoperaatioissa eri puolilla maailmaa. Juridisesti Bulgarian puolustusvoimien osallistuminen rauhanturvaoperaatioihin on kirjattu maan perustuslakiin. Osallistuminen maan rajojen ulkopuolella tapahtuviin operaatioihin edellyttää aina parlamentin hyväksynnän. Jokaisesta operaatioon osallistumisesta päätetään tapauskohtaisesti.

Lainsäädännölliset puitteet rauhanturvaoperaatioihin osallistumiselle luotiin Bulgariassa vuonna 1994.

Rauhanturvaoperaatioihin osallistumisen tavoitteet liittyvät Bulgarian kansainvälisen arvostuksen nostamiseen; maan integroimiseen Euroopan turvallisuusrakenteisiin; ammattitaitoisen armeijan ja poliisin henkilöstön kouluttamiseen kohdemaissa ja uuden puolustusteknisen osaamisen hankkimiseen omaa kansallista puolustusta varten.

Bulgarian joukko-osastojen ja sotilasasiantuntijoiden operaatioihin osallistumisen on oltava linjassa Bulgarian kansallisten etujen kanssa. Osallistuminen rajataan ainoastaan operaatioihin, joilla on YK:n tai ETYJ:n valtuutus ja ne perustuvat kansainvälisen oikeuden periaatteille. Osallistuminen on mahdollista hankkeisiin, jotka ovat konfliktien estämistä; rauhan palauttamista; rauhanturvaamista tai rauhan vahvistamista. Osallistumista määrittävät *ad hoc*-sopimukset. Osallistumisen edellytyksenä on selkeä mandaatti, joka sisältää yksiselitteiset kriteerit sille, koska osallistuminen voidaan lopettaa.

Bulgaria on mukana seuraavissa kansainvälisissä rauhanturvaoperaatioissa: Afganistan (ISAF), Kosovo (KFOR ja UNMIK), Bosnia-Hertsegovina (UNBIH, IFOR, SFOR, ALTHEA), Georgia (EUMM), Iraq (NTM-I) sekä NATON terrorismin vastaisessa Operation Active Endeavour (OAE) –operaatiossa Välimerellä.

Suomi tunnetaan vahvana ja kokeneena toimijana kansainvälisissä rauhanturva-tehtävissä. Suomi painii todellisessa veteraanisarjassa. Suomen toteuttaman rauhanturvaamisen juuret ovat Suezilla (1956-57), Libanonissa (1958), Intian ja Pakistanin rajalla (1961-) ja Kyproksella (1964-77). Tänäpäin Suomi ja Bulgaria osallistuvat aktiivisesti kansainvälisiin rauhanturvaoperaatioihin.

Tapani Salonen

lähteet:

Bulgarian Puolustusministeriön sivut www.md.government.bg

Suomen Puolustusministeriön sivut www.defmin.fi

Suomen ulkoministeriön sivut www.formin.finland.fi

Bulgarian sananvapaus EU:n heikoin

Bulgaria rankattiin Toimittajat ilman rajoja –järjestön sananvapausindeksissä 111:ksi maailmassa eli EU-maista viimeisimmäksi, paljon alemmaksi kuin esimerkiksi Malta ja Slovakia, joissa on vastikään murhattu korruptiota tutkineita toimittajia. Sijoitus hätkähdyttää ja panee avaamaan järjestön www.rsf.org sivut. Pääsyyksi sijoitukseen kerrotaan korruptio ja läheiset yhteydet median, poliitikkojen ja oligarkkien välillä.

Oligarkeista mainitaan Deljan Peevski, joka omistaa noin puolet maan huomattavimista tiedotusvälineistä erilaisten omistusjärjestelyjen kautta yhdessä äitinsä Irena Krastevan kanssa. Ryhmään kuuluvat lehdistä Telegraf, Monitor, Politika, Weekend, Vseki den, Meridian matsch, Borba, Tshernomorski far, Minaha godini, Vtora mladost, tv-kanavat TV7, BBT, TV 7 News sekä internet-sivustot Bnews ja Vsekiden.

Ritva Särkisilta

Tapahtumarikas toukokuu: Käsikirjoitustaidetta, matkamuistoja ym.

Helsingin pääkirjastossa oli toukokuun esillä **slaavilaisia käsikirjoituksia** Plovdivin Ivan Vazov-kirjaston kokoelmista. Kirjastolla on 137 käsikirjoitusta 1200-1700 luvuilta. Kysymys ei ollut niinkään tekstien kopioista kuin kalligrafisesta taiteesta, jossa kunkin taiteilijan persoonallisuus näkyi, kuten kirjaston johtaja **Dimitar Minev** kertoi. Käsikirjoituskoulukuntia oli viisi ja kaikista niistä nähtiin esimerkkejä.

Kokoelma on saatu digitoiduksi, mistä saivat nauttia myös pääkirjaston näyttelyn kävijät. Lisätietoa sai klikkaamalla älypuhelimella käsikirjoituskopion alareunassa olevaa QR-koodia.

Plovdivin Ivan Vazov-kirjaston johtaja Dimitar Minev, kesk. esitteli käsikirjoituksia suurlähettiläs Martin Ivanoville, oik. ja puheenjohtaja Tapani Saloselle vas..

Aiemmin käsikirjoitukset ovat olleet arkeologisen museon kokoelmien kanssa yhdessä, mutta vuoden 1945 jälkeen kirjastossa, joka toimii erillään. Kumpikin yksikkö pääsee ensi vuonna esittelemään Bulgarian menneisyyden helmiä, kun Plovdiv on Euroopan kulttuuripääkaupunkina. Alueen suurin hanke ovat kaivaukset varhaiskristillisellä Iso basilika –kirkolla, jonka kauneus on tarkoitus saada kulttuurivuoden yleisön ihailtavaksi, kuten Minev kertoi. Kirkko on Pliskan vastaavaa 300-400 vuotta vanhempi ja suurempi, kooltaan ehkä peräti 2000 m².

Näyttely oli Bulgarian suurlähetystön EU-puheenjohtajavuoden sarjaa, johon Suomi – Bulgaria –seurakin on osallistunut. Aiemmin sarjassa nähtiin **Paperitaide**-näyttely

ja 15.5. avattiin Hotelli- ja ravintolamuseossa **Hiekkalinnoja ja betonia – miniloma menneessä Bulgariassa** –näyttely, jonne seuran jäsenetkin olivat toimittaneet matkamuijtojaan. Näyttely on auki 5.8. asti ja lähetystö toteuttaa sen yhteistyössä Ella ja Georg Ehrnroothin säätiön kanssa.

Hotelli- ja ravintolamuseon näyttelyn koonnut tutkija Anna-Elina Hintikka nautti avajaisissa melkein aidosta Mustanmeren tunnelmasta.

Lehtemme painoon menon jälkeen luvassa oli vielä **Värikäs Bulgaria** –valokuvanäyttely sekä **EU-keittiövuoropuhelua** –tapahtuma, jossa Bulgariasta on mukana sikäläinen masterchef **Jolanta Delibozova**. Ja **Bulgarialaisen kirjoituksen ja kirjallisuuden päivää** juhlistettiin perinteiseen tapaan lähetystössä myös toukokuun lopulla.

R.S.

Kiertomatka Bulgariassa

Parin vuoden tauon jälkeen seuramme teki taas matkan Bulgariaan. Tällä kertaa matkassa oli useampia kohokohtia: koskenlaskua, kapearaiteisella junalla matkustamista, Spa-hotellissa löhöilyä, Kilimi-mattotehtaassa vierailu ja tietenkin lähetystössä käynti.

Lentomme oli ajallaan, myöhään illalla Sofiassa ja kuskimme vastassa kuten sovittu oli. Seuraavana aamuna aamiaisen jälkeen nousimme bussiin ja matkamme alkoi. Suuntana etelä ja Tisata, jossa lähettyvillä piti oleman koskenlaskupaikka. Vähän jouduimme hakemaan, vaikka olimme saaneet koordinaatitkin, mutta onneksi oli tien poskessa poliisipartio, jolta saimme neuvot. Struma-joki ja sen rannalla oleva rafting-paikka löytyi ja kolmen hurjan seikkailu saattoi alkaa:

Koskenlaskua Ilkko Suvilehdon kokemana:

Bulgaria-seuran kiertomatka alkoi torstaina 3.5.2018 matkaemäntämme Maj-Lis Lehessalon meille järjestämällä koskenlaskulla. Toteutuksesta vastasi paikallinen Adventurenet-yritys. Matkustimme Sofiasta n. 200 km suoraan etelään Tisatanimiseen paikkaan, hieman Blagoevgradista alaspäin. Sieltä alkoi koskenlaskumme. Saimme varusteiksi märkäpuvun ja -kengät, kypärän sekä pelastusliivit. Saimme kolmekymppiseltä meksikolaiselta Alejandrolta opastuksen englanniksi, miten kumiveneessä tulee toimia eri tilanteissa.

kuva Jorma Kallonen

Lähdimme matkaan ja Alejandro antoi käskyjä ja ohjasi perältä suuntaa melallaan. Matka oli paljon rajumpi kuin odotin. Koskenlasku oli vaikeampaa kuin Vantaanjokea pitkin kanootilla lipuminen. Lensin kaksi kertaa kumiveneen pohjalle kosken vesiportaikkoihin iskeytyessämme. Pääni myös heilahti kerran eteenpäin niin, että silmälasini kilahtivat edessäni melovan miehen kypärään, mutta kestivät onneksi.

Välillä saimme nauttia rauhassa Struma-joen vuoristosolan maisemista, jyrkistä rinteistä. Näimme myös Sofiasta Kreikan Thessalonikiin matkustavan junan kulkevan ohitsemme. Vasemmalla puolella rinteessä kulki rautatie, oikealla samaa reittiä kulkeva maantie. Vaarallisin kohta oli ehkä kumiveneen kantaminen pään päällä viikinkityyliin jyrkimmän kosken ohitse. Kannoimme raskaahkoa venettä välillä rappusia pitkin ylöspäin, ilman mitään suojakaiteita sivussa. Meitä oli kolme suomalaista miestä ja nuorehko bulgarialaispari, josta mies oli ammatiltaan lääkäri.

Kokemus oli antoisa ja olisin tuskin saanut järjestettyä itseäni tuollaiseen seikkailuun oma-aloitteisesti. Mieleeni tulivat armeija-ajat kertausharjoituksineen, jolloin kannoin raskaita laatikoita epätasaisessa maastossa. Kaikki meni hyvin ja opin, että nautin enemmän rauhallista jokea pitkin lipumisesta ja maisemien katselusta kuin itseni voittamisesta ääriolosuhteissa. Ehkä Vantaanjoki-tyyppistä melontaa järjestetään Bulgariassakin?

Alejandro kertoi työskentelevänsä pelkästään koskenlaskun parissa, enimmäkseen Norjassa. Hän kyseli nuorehkolta veneessä olevalta bulgarialaispariskunnalta, mitä nähtävyyksiä Bulgariassa kannattaa käydä katsomassa. Koskenlaskumme vaikeusaste oli keskivaikea, kolme, asteikolla 1-6. Kiitokset Maj-Lisille järjestelyistä!

Sillä välin, kun hurjat laskijat olivat tositoimissaan, me muut matkasimme seuraavaan hotelliimme Razlogiin ja kuskimme hetken huilattuaan lähti hakemaan laskijat hotelli Papiin. Razlog sijaitsee Rila ja Pirin vuoristojen välissä yli 800 metriä mpy. Seuraavana aamuna lähdimme juna-asemalle matkataksemme kolme tuntia kapearaiteisella junalla kohti Velingradia.

Junamatka

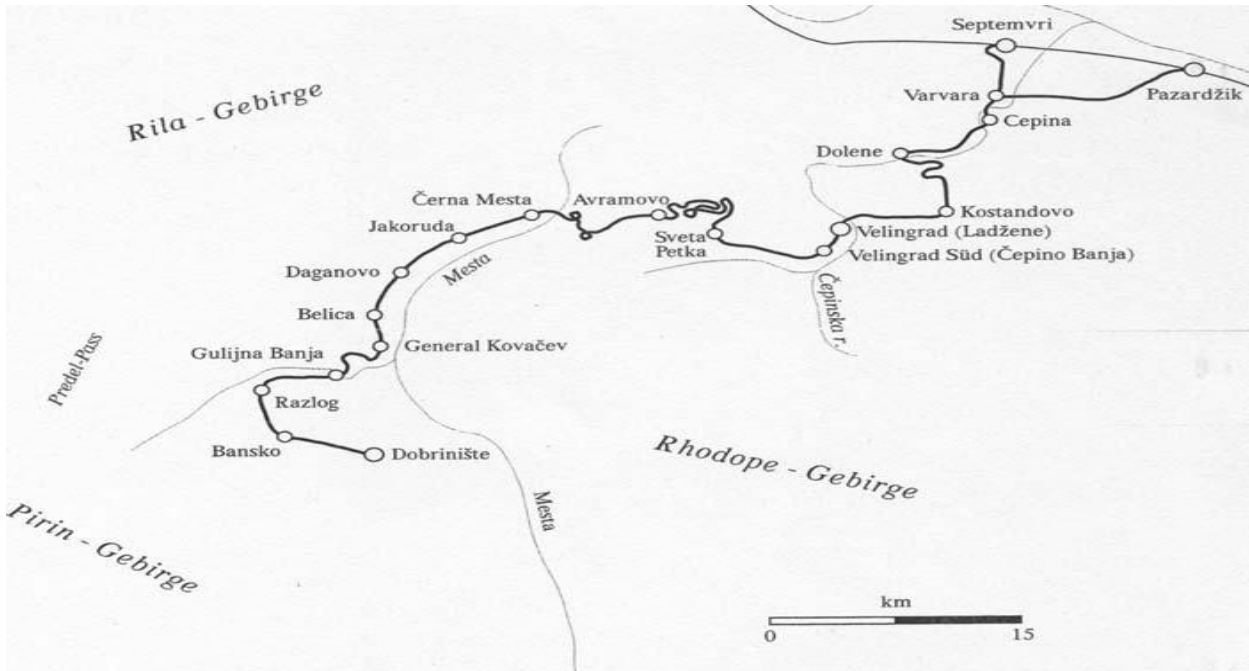
kuva Jorma Kallonen

Täytyy kyllä sanoa, että jos linja-autossa omi tunnelmaa, niin on kyllä junassakin! Meidät ohjattiin jo asemalla viimeiseen vaunuun (1.lk) jossa meidän lisäksi oli yksi bulgarialainen pariskunta vieraineen (ulkomaalaisia) ja yksi bulgarialainen herrasmies.

Saimme siis melko vapaasti valita paikkamme. Meille oli jo valmiiksi annettu 0,375 l punaviinipullot mukaan junaan evääksi. Tämä siis kuului junamatkan hintaan; junalippu per henkilö 3,60 levaa kolmen tunnin junamatkasta. Vielä ei ollut sesonkiaika, joten emme valitettavasti päässeet nauttimaan höyryveturin kyydistä, mutta ihan mukavaa oli dieselinkin kyydissä. Meitä tai ainakin osaa meistä jännitti jo etukäteen kuinka lähellä rotkon reunaa juna menee, kun varsinkin oli nähty jokunen kuva, että "juna kiertää itsensä" ks. ratakuva seuraavalla sivulla.

Reitti kiemurteli pitkin Rilavuoren rinnettä Razlogista Velingradiin, Avramovossa olimme korkeimmalla noin 1300 m mpy.

Mutta kun erittäin mukavan köröttelyn, maksiminopeus noin 50 km/h, jälkeen lähestyimme Velingradia, niin kaikki huokasivat "joko se nyt loppui?" Oli tosiaan niin mukavaa, että yksikään meistä ei huomannut "pelätä".

Kuski oli taas sovitun mukaisesti vastassa ja hän ajoi sitten meidän seuraavaan hotelliimme, hotelli Velina Spahan, jossa vietimme kolme yötä.

Kylpylänautintoja Ritva Hirosen kokemana:

Kylpylä-hotelli Velina Velingradissa oli loistava valinta kiertomatkallemme eteläiseen Bulgarian vuoristoon.

Näkymä alas kylään oli vaikuttava, rinteille ja laaksoon rakennetut talot sekä kirkon-torni houkuttelivat matkailijaa tutustumaan kylään tarkemmin. Ihmiset olivat hyvin ystävällisiä. Vieraanvaraisuuden sain kokea mm kirkossa, jossa sunnuntaipäivän messu oli juuri päättynyt. Kirkkoväelle tarjottiin lämmintä ruokaa. Väkeä oli runsaasti perhekunnittain ja lähes jokainen oli varustautunut astialla, kattilalla, purkilla tms. keittoa varten. Minullekin tarjottiin ruokaa, mutta astiaa ei minulla ollut mukana. Joten ateria jäi saamatta.

Hotellin ulkouima-allas, kuva Jorma Kallonen

Päivä oli aurinkoinen ja kuuma. Patikoiduttuani takaisin ylös hotellille päätin mennä altaille.

Ulkoaltaan veden lämpö + 30 C. Hotelliasukkaat silminnähdessä nauttivat uimisesta, leväten välillä aurinkotuoleilla varjon alla. Vesi sisäaltaallakin oli saman lämpöistä. Allas oli tyhjä. Pulahtin altaaseen. En ole mikään uimari mutta mieluusti voimistelen vedessä, jotta lihakset saavat voimaa veden vastuksesta. Hetken kuluttua olikin jo kaksi muuta henkilöä altaassa. Toinen heistä oli meidän autonkuljettajamme. He uivat koko altaan pituudelta ja moneen kertaan.

Halusin katsoa millainen sauna talossa on. Matkalla saunaan oli isossa huoneessa useita aurinkotuolin mallisia puisia lepotuoleja. Sauna oli huoneen takaosassa. Kun avasin oven, suorastaan hämmästyin kuinka hieno, siisti ja iso sauna oli. Olin ihan yksin. Heitin vettä puukauhalla puuastiasta. Ihan kuin lapsena. Löyly oli makeaa. Pehmeää. Kuumaa. Näin ikätyttönä koen useimmissa paikoissa sen, että kaiteet puuttuu. Niin, käsipuut, josta voisi ottaa tukea kun kiipeää esimerkiksi lauteille tai portaikoissa. Ulkomailta askelmat ovat meille suomalaisille suhteellisen korkeat, joten tukea tasapainon vuoksi koen usein tarvitsevani. Mutta sauna oli kaikesta huolimatta tosi loistava. Löyly levisi tasaisesti koko saunatilaan, ihan alas asti. Yksin nautin vaikka tilaa olisi ollut 10 -15 henkilölle. Pois tullessani kurkistin viereisiin poteroihin. Sieltä löytyi kaksi suihkutilaa. Keskimmaisessä katossa oleva suihku oli iso neliön muotoinen ja viereinen suihku taas oli pyöreä. Se miksi näin oli, jäi minulle

arvoitukseksi. Matkalla pois saunatilasta kolmannessa poterossa oli korkea kivi-pöytä, jonka päällä oli valkoista suolaa. Samalla kohtaa seinästä tuli lähes 100 mm putki. Missään en nähnyt ohjetta miten systeemiä käytetään. Enkä nähnyt mitään vääntökahvaa tms. jos vaikka vesi virtaisi suolakasaan. No sekin jää ensi kertaan selvitettäväksi.

Vielä oli poreallas kokematta. Se sijaitsi sisäuima-altaan ikkunoiden puoleisessa päädyssä. Näin ikkunasta, että minun kämppis saman aikaisesti luki aurinkotuolilla. Huh, vesi oli tosi kuumaa. Kuumempaa kuin uima-altaassa. Mutta pian siihen tottui. Poreiden voimakkuutta pystyi säätämään altaan reunalla olevista säätimistä. Siinä kieriskelin aikani yksin. Kunnes nuori mies tuli 5 vuotiaan poikansa kanssa. He olivat viikonloppua viettämässä hotellilla, kun tuleva maanantai oli heillä vielä virallinen vapaapäivä. En kovin antautunut keskusteluun, kun en pysty puhumaan paikallista kieltä ja minun englanninkielen sanat on hakusessa, saatikka sitten ymmärtää mitä keskustelija puhuu. Niitä näitä kuitenkin jutustelimme.

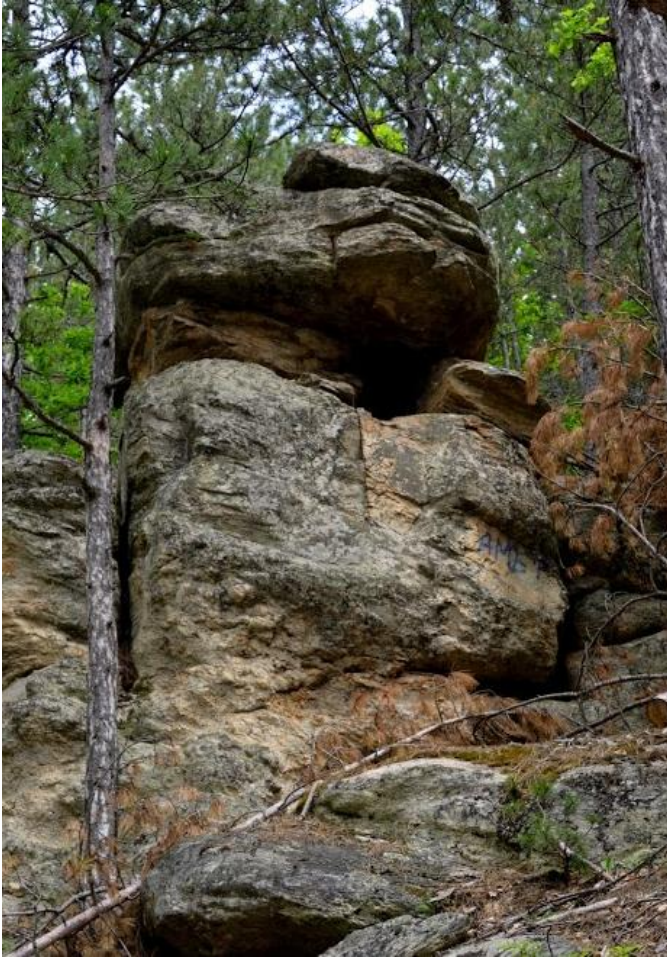
Allasmatka päättyi meidän porealtaassa olevien iloiseen nauruun, kun pikkupoika kysyi minulta sujuvalla englannin kielellä: how old are you? Pojan isä silmin nähden nolostui. Lohdutin häntä, että lapsi näkee asiat ja kysyy suoraan. Kerroin pojalle, että olen pian 70 vuotta ja olen isoäiti. Poika sai myös isänsä yllättymään, kun isä kertoi, että koskaan aiemmin hänen poika ei ole puhunut vierailia kielillä.

Näin matkailu avartaa. Bye, bye.

Hotellilla oli todella mahtava aamiaistarjonta

Hotellilta teimme retkiä lähimaastoon ja yhden bussiretken. Lähimaastosta löytyi ns. Markovin kivet ja tietenkin Kleptuza-puisto, jonka laidalla hotellimme oli. Velingrad on ns. Bulgarian kylpyläpääkaupunki, siellä on yli 90 lämminvesilähdettä ja yksi kylmävesilähde, Kleptuza. Kaupunki sijoittuu Chepinon laaksoon läntisellä Rodopella.

Kleptuza-puiston kylmävesiallas ↑
eli tekojärvi

Hotellin takaa lähti polku ylös ←
Markovin kiville, kuva JBM

Bussiretki Kostandovoon

Olin sopinut matkatoimiston Valerin kanssa että menemme lauantaina 5.5. aamupäivällä Kilimi-mattotehtaalle Kostandovoon, en siis tarkentanut ajankohtaa. Löysimme hienosti paikan vaikka tehtaalla ei ollut virallista osoitetta, mutta mutta. Portti oli kiinni eikä ketään näkynyt. Parkkeerasimme lähelle minimarket/kahvilaa ja niin menimme kyselymään tietäkö rouva kuinka tavoittaa tehtaan henkilökuntaa.

Rouva ystävällisesti lupasi soittaa pojalleen, joka soittaa naiselle, joka on töissä ko. tehtaassa ja nainen soittaa "pomolle". No mikäs siinä, odottelimme jonkun aikaa ja käyskentelemme kylän raitilla ja noin puolen tunnin kuluttua tulee naistyöntekijä ja hetken päästä myös "pomo".

"Pomo" on omistaja Nino Parpulov, joka esitteli tehdasta innokkaasti; hänellä on töissä 30 kutojaa, joiden kaikkien "kudontakäsiala" on yhtäläinen. Tehtaassa käytetään parasta mahdollista villaa ja ne on värjätty luonnon väreillä. Käytössä on yli 6000 värisävyä. Loimet on erikoispuuvillaa.

Nino Parpulov kuvassa keskellä

Parpulov kertoo oikeutetusti ylpeänä kuinka hän onnistui 1990 estämään tehtaan konkurssin. Tehdas oli toiminut valtion hallinnon alaisena vuosikymmeniä ilman

asiantuntevaa johtoa; naiset solmivat mattoja vaikka niillä ei ollut ostajaa,

varastoissa oli useita satoja mattoja. Parpulov pääsi tässä vaiheessa kiinni tehtaaseen ja jo vuodesta 1999 lähtien kostandovolaiset käsin solmitut kilimimatot ovat olleet osana mm. Englannin hovin palatsien mattoina. Prinssi Philip ei alkuun uskonut että nämä matot on valmistettu Bulgariassa. "Minulla on sukujuuria Balkanilla (Kreikassa) eikä siellä kyetä sellaiseen kudontaan", hän sanoi, mutta sitten hän näki maton nurkassa "Made in Bulgaria"-merkinnän. Sen jälkeen Parpulov ja hänen englantilainen yhteistyökumppaninsa ovat saaneet vuosittain tilauksia hovilta ja sitä lähellä olevilta instansseilta. Nykyään tehdas valmistaa vain tilauksesta mattoja.

Vaikka tehtaalla on suhteellisen hyvä tilauskanta, niin vaikeuksiakin on. Bulgarian lainsäädäntö ei salli osaomistuksia tai pelkkää rahallista tukea bulgarialaiselle yritykselle vaan silloin koko omistuksen tulee siirtyä rahoittajalle.

Ylhäällä näkyvät solmimisnuotit. Alhaalla taas näkyy kalikka joka lensi ylhäältä erään osallistujan varpaille, kuva Ritva Hiironen

Kohti Sofiaa

Maanantaina 7.5. lähdimme aamiaisen jälkeen kohti Sofiaa Septemvrin ja Ihtimanin kautta. Alkuperäisen suunnitelman mukaan piti lounastaa Ihtimanissa, mutta olimme niin aikaisin siellä, ettei kellään ollut vielä nälkä, joten ajoimme suoraan kohti Sofiaa. Kun lähestyimme hotelli Ramadania, niin kuskimme Varban kertoi paristakin

hyvästä ravintolasta/mehanasta. Hotelliin kirjauduimme sisään jo noin klo 13.00 aikoihin. Meillä oli se loppupäivä ja seuraava päivä klo 17.00 asti täysin omassa käytössä. Eli 8.5. kokoontuimme klo 17.00 aulaan ja lähdimme bussilla lähettilään residenssille tapaamaan paitsi suurlähettiläs Päivi Blinnikkaa myös entisiä Bulgarian Suomen suurlähettiläitä: Venelin Tsachevskiä, Plamen Bonchevia ja entistä asiainhoitajaa Kiril Dimitrovia vaimoineen. Unohtamatta tietenkään Bulgaria-Suomi –ystävyyssseuran jäseniä, mm. Vladimir Dantchev, seuran puheenjohtaja ja Mariya Todorovaa.

Kuvassa vasemmalta Plamen Bonchev, Tapani Salonen, Mikki Lehessalo, Vladimir Dantchev ja Päivi Blinnikka, kuva Mariya Todorova

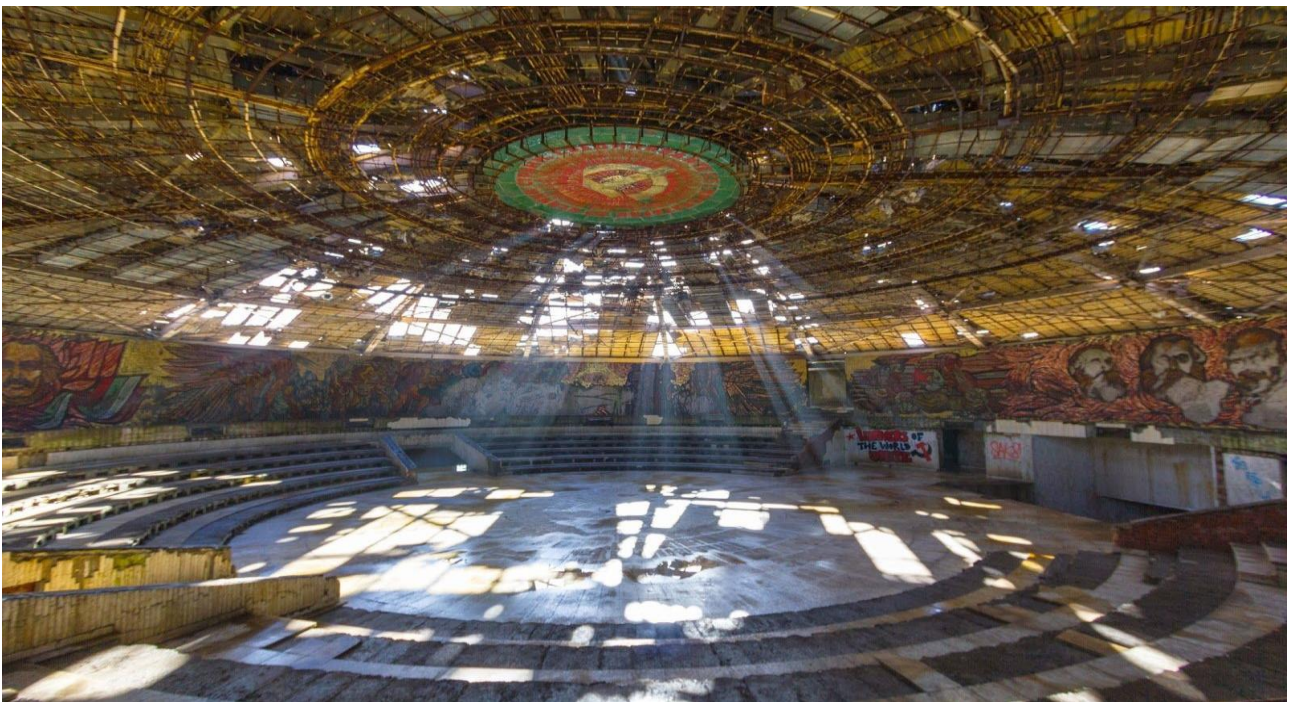
*Mikki Lehessalo
kutoi yhteen eri kokemukset*

Buzludzha – kommunistiajan mahtava monumentti romahtaa vähitellen

Vuonna 1981 Buzludzha-vuoren huipulla paljastettiin monumentti Bulgarian valtion perustamisen 1300-vuotispäivänä. Samalla tuli kuluneeksi 90 vuotta maan sosialistisen liikkeen edeltäjän perustamisesta. Monumentin vierellä on 70-metrinen betoninen pylväs ja sisällä mosaiikki, joka kuvaa Bulgarian ja Neuvostoliiton kommunistijohtajia, kuten Dimităr Blagoev, Georgi Dimitrov, Todor Živkov, Vladimir Lenin, Josef Stalin ja Leonid Brežnev.

Sisätilojen mosaiikit ovat lähes tuhoutuneet. Tuntematon taiteilija on palauttanut Todor Zhivkovin, Marxin ja Engelsin kasvot spaylla. Buzludzha kiinnostaa niin bulgarialaisia kuin ulkomaisiakin matkailijoita.

Epävirallisten tilastojen mukaan lähes 3000 ihmistä vierailee viikoittain monumentissa. Lokakuussa Euroopan asiantuntijat tutustuvat Buzludzhaan ja tekevät suunnitelmia mahdollisesta korjaamisesta. Bulgarian ja Euroopan yliopistot ovat kiinnostuneita tästä mahtavasta sosialistisesta muistomerkistä ja sen säästämisestä.

*Mikki Lehessalo
Lähde: Novinite*

SEURAN KESÄPÄIVÄ 11.8.2018 ERÄJÄRVEN EEROLASSA ORIVEDELLÄ

Suomi-Bulgaria-seura järjestää pitkästä ajasta kaikkien osastojen yhteiset kesäpäivät. Paikaksi on valikoitunut viihtyisän kaunis Eräjärven Eerola Orivedellä. Luvassa on mukavaa yhdessäoloa, Bulgaria-koulutusta ja hyvää ruokaa. Seura sponsoroi tapahtumaa tuntuvasti. Kyydin tarvitseville on yhteiskuljetus Helsingistä. Lähdetään isolla porukalla ja Bulgaria mielessä ja sydämässä kesäpäiville!

OHJELMA

- *Lähtö Helsingistä klo 8.30 Kiasman edestä, niille jotka tulevat yhteiskuljetuksella Helsingistä
- *Perille saapumisen jälkeen n. 11.30 lyhyt Eerolan esittely (tästä alkaa kaikille yhteinen osuus)
- *Monipuolinen Buffetlounas klo 12.00 – 13.30
- *Seuran ohjelmana power-point –esityksen jälkeen ryhmätyöskentelyä aiheista: Bulgaria matkailumaana, miten kehittää ystävyytyötä, hyödyllisiä kontakteja
- *Päiväkahvit klo 15.00 (kahvi ja jälkiruoka)
- *Seuran ohjelman yhteenveto
- *Lähtökahvit ja leipä klo 17.00
- *Bussi lähtee Helsinkiin lähtee klo 18.00

Osallistumismaksu 20 €/henkilö.

Sitovat ilmoittautumiset viimeistään 21.7.2018 majja.boshkov@outlook.com tai 0400 445481 ja maksu seuran **tilille FI63 8000 1900 2809 43, VIITE 20200.**

Eerolassa on myös mahdollista yöpyä!

Majoitushinnat sisältäen aamiaisen: Aitassa 108 €/2 h huone, Lehdokissa 122€/ 2 h huone. Jos aitassa on yksi henkilö niin hinta on 81,00 €/yö ja Lehdokissa 95,00 €/yö. Iltapala 8,90 €. Majoitusvaraukset ja maksut suoraan Eerolaan.

Eräjärven Eerola - Ruokailu-, majoitus- ja juhlapalvelut

Eerolanmutka 12

35220 Eräjärvi, Orivesi

+358 40 515 3362

+358 3 530 6115

erajarven.eerola@eerola.net

www.eerola.net

SUOMI-BULGARIA-SEURA r.y.

PL 37, 00501 Helsinki

Puheenjohtaja Tapani Salonen, Lepolantie 34, 00660 Helsinki,

puh. (09) 754 1152, tai GSM 050 573 7717

Sihteeri Maija Boshkov, GSM 0400 445481,

e-mail: maija.boshkov@outlook.com

TURUN BULGARIA-SEURA

Puheenjohtaja Taisto Salminen, Raadinkatu 1 B 56, 20750 Turku.

GSM 041-539 6659 e-mail: turunbgseura@gmail.com

Sihteeri Eija Liljestrand, GSM 041 544 6477, e-mail: eija.liljestrand@netti.fi

SUOMI-BULGARIA-SEURAN PORIN OSASTO

Puheenjohtaja Ali Poskiparta, Palomäentie 7, 29600 Noormarkku,

GSM 050 5573580, e-mail: ali.poskiparta@wm-plast.fi

Sihteeri Tuula Poskiparta, Palomäentie 7, 29600 Noormarkku,

GSM 040 722 0034, e-mail: tuula.poskiparta@hotmail.com

SUOMI-BULGARIA-SEURAN VALKEAKOSKEN OSASTO

Puheenjohtaja Jouni Rantanen Otvakuja 4 37630 Valkeakoski ,

GSM 040 7587229, e-mail: jouni.rantanen.jr@gmail.com

Sihteeri Anu Talvitie Otvakuja 4 37630 Valkeakoski, GSM 040 8483036

SUOMI-BULGARIA-SEURAN KEMIN SEUDUN OSASTO

Puheenjohtaja Mauri Tuomivaara, Kauppakatu 13 A 24, 94100 Kemi

puh. (016) 254 678, GSM 040 529 8103, e-mail: juhani.vaara@pp.inet.fi

Sihteeri Aila Svanberg, Mahlasaarentie 5, 94400 Keminmaa

GSM 040 7298 774, e-mail: aila.svanberg@pp.inet.fi

SUOMI-BULGARIA-SEURAN NOKIAN OSASTO

Puheenjohtaja Mauri Könönen, Kirjavaisenkatu 13 G 96, 33560 Tampere

GSM 050 523 205